

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Állami népiskola Sümegeen.

Sümege közmívelődésének életében korszakalkotó esemény történt: községi elemi iskoláját átvette az állam.

Hosszú, nehéz küzdelem nyert ezzel dicsőséges befejezést.

Lelkünk bensőséges örömeivel megállunk e történelmi határjelző állomás mellett, szemünk átfut a multak szomorú képein, azután belemélyed a jövő szebb és jobb világába: szívünk mélyéből fakadó fohász tör a gondviselés felé, hogy megsegítette az emberek törekvését s áldásával rátette a siker ragyogó koronáját az emberek munkájára.

Nagy, nehéz volt e munka! Sok fáradságot, küzdelmet, nemes ambíciót és önzetlen áldozatkészséget követelt. De a nemes cél, közmívelődésünk ügyének fonséges célja, megacélozta az erőket, míg ez erők annyi gát elhárításával végre teljes diadalt arattak.

És e diadallal kibontakozik előttünk a szebb, a jobb kor képe, kibontakozik fényesen, ragyogóan a multak árnyaiból.

Mert Sümege minden áldozatkészsége mellett sem tudta elemi iskoláját a mai kor színvonalára emelni. Megakasztotta ebben anyagi tehetetlensége. Égető és el nem odázható szükségeket orvosolt, de akkora áldozatot, hogy iskoláját a mai kornak, a város lakosságának és a nevelés fontos missziójának megfelelő fokára emelje, hozni nem tudott.

Sem a fiú, sem a leány iskolát teljesen kiépíteni nem tudta. Nem volt rá anyagi ereje. A fiúiskola maig is csonka: nincs V. és VI. osztálya. A leányiskola I. osztálya évtizedek óta agyonzsufolt volt: párhuzamos osztály állítására kezdő lépés sem történt. Külső elhelyezésre csakis a fiúiskola rendelkezett megfelelő helyiségekkel. Tornaterme azonban ennek sincs, hiányzott tehát a tanulók téli tornatanítása. A leányiskolának még megfelelő helyiségei sincsenek. Az egész intézetnek nincs meg az a teljes föl-szerelése, amely a mai kor pedagógiai fő elvének, a szemléltető oktatásnak megfelelő.

A hiányok teljes súllyal nehezettek reánk. Lelkünk mélyében éreztük a nyomást, amely a hiányok orvoslására sürgetett.

Iskolánk reformálását elsőben a megyés püspök közreműködésével és

támogatásával kísérlette meg a város. Zárda-intézetet iparkodott alapítani s az ekként nyert anyagi erő fölszabadulásával a fiúiskolát is lábraállítani. Évek teltek el nehéz fáradtsággal, munkával, küzdelemmel ez intézet megvalósításáért. Kárbavesztett idő, kárbavesztett fáradság volt: a város ebbeli törekvése hajótörést szenvedett.

Ekkor nyújtotta ki kezét a város az állam hathatós támogatásáért. Kérése eredményre vezetett. A tárgyalásoknak ime itt a fényes sikere: elemi iskolánk az állam mindenható gondoskodása alá jutott.

Új korszak nyílik meg ezzel: a belső és külső fejlődés tényes korszaka. Az intézet pompás épületet kap, 14 osztállyal. A közmívelődésnek, népünk nevelésének fényes temploma lesz ez az épület. A tanítói állások száma a gyermekek számához mérten emelkedik, ekként fiaink, leányaink elnyerhetik az iskolázatásnak mind-amaz áldásait, amelyet törvényeink kötelességszerűen előírnak. Emelkedni fog tehát e város lakosságának, szellemi és erkölcsi életének színvonala, mert ifjúsága jóval gazdagabb útravalóval, anyagi és erkölcsi tőkével kerül ki az életbe. Mindez a városnak fillérenyi megterhelése, áldozatkészsége nélkül, mert a jövő fejlesztés minden terhe az államé lesz, a város csakis mostani kiadásaival járul az iskola költségeihez.

Emellett nemcsak a városnak mint erkölcsi testületnek, hanem az iskolázató szülőknek is könnyíti terheit: az iskolázatás ingyenes lesz.

Városunk földműves ifjúsága számára pedig önálló gazdasági ismétlőt szervez az állam s ezzel nem csupán a mindennapi iskola szellemi kincseit őrizi meg, hanem megtanítja arra az okszerű gazdálkodásra is, amelynek tudása nélkül az óriás versenyben a törpe gazdának elpusztulnia kell.

Bizzunk benne, hogy a tanítótisztület a hivatásszeretet fölmagasztosult érzésével és nemes idealizmusának lángjától megacélozott erejével lépi át az állami iskola fölszentelt csarnokát. És ezt a magasztos érzést, ezt a nemes idealizmust napról-napra, óráról-órára beleönti az ő munkájába. Beleönti vallásos hitének, honszerelmének, hivatás- és gyermekszeretetének lobogó lelkesedésével, igaz hevületével, szilárd erejével és csüggedetlen szorgalmával. Mert ettől függ az

embernevelés oly szép és magasztos, de oly nehéz és felelősséges munkájának sikere. A tanító lelke áramlik át a gyermek lelkébe s átalakítja ezt a saját képére és hasonlatosságára.

Ha az államnak materiális és a tanító lelkének morális ereje egybeforr: akkor teljes pompájában virágozik ki ennek az új intézetnek áldása. És ennek az áldásnak nyomában virágok fakadnak, gyümölcsök érnek városunk lakosságának kiszámíthatatlan előnyére és hasznára.

Ezer hála és köszönet mindazoknak, akik nekünk ezt az intézetet megszerezték és kulturájának nagyobb méretű és intenzívebb hatású áldásait biztosították.

Hála és köszönet *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek, a magyar nemzeti élet és közmívelődés e halhatatlan vezérének.

Hála és köszönet *Tóth* János államtitkárnak és *Halász* Ferenc miniszteri tanácsosnak, akik a nemeskeblű miniszter intenciói szerint a kérdést oly gyorsan diadalra vezették.

Hála és köszönet *Ruzsicska* Kálmán dr. királyi tanácsos tanfelügyelőnek, aki lelkének ismert nemes hevületével állt mellénk, karolta föl meleg szeretettel fontos ügyünket s vele érdemeinek koszorújába ismét hervadhatatlan babérlevelet szerzett.

És ezer hála és köszönet a mi szűkebb hazánk nemes férfainak is.

Hála és köszönet első sorban *Eitner* Zsigmondnak, kerületünk országgyűlési képviselőjének. Kerületének legkisebb érdekét is szívén viseli és önzetlen odaadással karolja föl. Hogyne karolta volna föl nemes buzgalommal és energiával szülővárosának e rendkívül nagyfontosságú ügyét. Hatalmas közbenjárásának döntő súlya és oroszlán része van abban, hogy a nehéz kérdés oly gyors, oly sikeres és oly páratlanul kedvező megoldást nyert.

Hála és köszönet *Lukovich* Gábor drnak, az államosító bizottság elnökének. Szülővárosa iránti rajongó szeretettel munkált közre, hogy elemi iskolánk az eddigi stagnációból kiemelve az állam vezető kezével a fejlődés biztos révébe jutott.

Hála és köszönet a képviselőtestület és az államosító bizottság összes tagjainak.

E férfiak aranybetűkkel vésték bele nevüket Sümege évkönyveibe. Fényes érdemeik soha el nem mulnak, örökké

elnek s áldva őrzik, tisztelettel emlegetik majd a késő utódok is.

Ünnepe van ma Sümeg városának. A kulturának tiszta örömmel és bensőséggel teljes ünnepe. Az ünnep fényéből szárnyaló szívvel emelkedünk a Mindenható elé s buzgó fohással kérjük: árássa ezer áldását az új intézetre.

S az ünnep fénye mulván, kezdődnek a munka napjai. Előre hát az új pályán, előre a kultúra fonséges eszményei felé.

Előre Sümeg városának, magyar hazánknak szolgálatára, a mindenható Isten nevében, az ő örök dicsőségére.

A drágaság ellen.

Az a szertelen drágág, amely az élet első rendű szükségleteiben: élelmi szerekben, lakásban, tüzelőben már hosszabb idő óta uralkodik, munkára sarkalja a kormányt is.

Mint ismeretes, Wekerle Sándor miniszterelnök mint belügyminiszter rendeletet intézett az ország törvényhatóságaihoz, hogy a drágaság ellen orvoszereket javasoljanak. A rendeletet megkapta Zala vármegye is. A megye alispánja a rendelet értelmében fölhívta a főszoigabirákat, hogy a maguk részéről szoljanak hozzá a kérdéshez. A sümegi járás tb. főszoigabirája, Karácsony Kálmán, a hivatal jelenlegi vezetője, értekezetre hívta össze a járás több férfját, hogy a drágaság ügyét megbeszélve ennek alapján minél hathatósabb módokat terjesszhessen föl a megye alispánjához.

Az értekeztet október 31-én folyt le a sümegi Kiszalud kaszinó nagytermében. Sümegről és vidékéről szép számban vettek részt. Karácsony néhány meleg szóval üdvözölte a megjelenteket, az értekezletet megnyitotta. Majd fölolvasta a rendeletet s a részvevőket hozzászólásra kérte föl.

Első sorban lapunk szerkesztőjének fölszólására abban állapotott meg az értekeztet, hogy a drágaság ügyében nem csupán a rendelet kívánsága szerint a vármegyei hatáskört meghaladó kormány és törvényhozási intézkedéseket beszél meg, hanem azokat az intézkedéseket is, amelyekkel a helyi drágasági viszonyokon javítani lehet.

Ezután megindult az eszmecsere, amelyben az értekeztet majd minden tagja részt vett. Ennek eredményeképpen a kormánynak első sorban a következőket ajánlják:

- 1) törvényhozást a kartellek ellen;
- 2) a forgalmi tarifa könnyítését az élelmi cikkek és tüzelő anyagok szállításában;
- 3) a hús, bor és sörfogyasztás adójának leszállítását;
- 4) intézkedést a közvetítők túlkapásai ellen;
- 5) a mészáros és sütőiparnak szabad iparrá való átváltoztatását.

Megjegyezzük, hogy az utolsó pont az értekeztet több tagjának fölfogása szerint kivihetetlen, mert nem hiszik, hogy ily régi kisiparokat megszüntessen a törvényhozás, annál is inkább, mert a köztisztaság és közegészség ellenőrzése igen nagy munkát róna a közigazgatásra.

A helyi drágaság megszüntetésére vagy csökkentésére az értekeztet fölkérte a helybeli szolgabírókat, hogy miként Csáktornyan és Alsólendván is történt, alkossanak helyi piaci szabályrendeletet s ebben a közvetítők (kofák) vásárlását 9 — 10 óra előtt ne engedje meg.

A község képviselőtestületéhez pedig átír, hogy próbavagatásokat végeztesen, mert az erősen leszállott marhaárak a mai húsárakat sehogysem igazolják.

A lakás drágasága kérdésében megkeresik Sümeg képviselőtestületét, hogy munkásházak építésére tegyen lépéseket s kérje meg a kormányt, hogy Sümegot a IV. lakáspénzosztályból a III-ikba helyezze át.

Ugyanebben a dologban összehívandók az érdekelt tisztviselők is, hogy ezt az ügyet megbeszélve, akár a képviselőtestülettel közreműködve, akár külön kérvényben sürgessék, hogy Sümegot a III-ik osztályba helyezze.

Miután Karácsony Kálmán tb. főszoigabíró az érdeklődést megköszönte, az értekeztet szétosztott.

— **Telepesek Csabrendeken.** Valamikor, talán a tatárdulás előtt vidékiünkön bizony sűrűbben voltak a községek. Pl. Csabrendek körül ott volt CsabSzent-István és Tárkány. Ezek a tatár-török villongások idején elpusztultak. Most azután Tárkány alighanem új életre támad. A földművelésügyi miniszter meg akarja venni a Chernel birtokot s telepeseknek szánja. Bizony igen üdvös volna az új község Csabrendeknek, de még Sümegnek is.

Az ellopott csavar.

Volt egyszer, nem tudom melyik városban — egy ember. De nem olyan ember, mint a többi, hanem olyan, aki: gép. Rendes, tökéletes gép. A teremtés remeke. Megvolt orra, szeme, szája, agyveleje, de mindene, járt, kelt, evett, ivott, ült, hevert, irt, olvasott, beszélt, gondolkozott, érzett, aludott — éppen azon a módon, ahogyan ezt a többi ember teszi ezen a nyughatatlan földön.

Nos, ez az ember — még ifjú ember volt — szeretett egyszer egy leányt. Megmondjam a nevét? Jó. Képzeld el, olvasom, llának hívták. llának, llonának, llusnak, vagy ha úgy tetszik, Helenának.

Minden rendben volt, emberünk gépezete pompásan működött. Festőnek készült: festett. Akik műértők voltak, azt beszélték róla: szépen fest; és még sokra viheti. Úgy volt, elveszi a leányt, a szökét, akiről imént említettem, hogy lla volt a neve.

Nemde, közönséges e mindennapi történet? Am csak türelem! Most következik a *valami*. Volt Marosvásárhelyt vagy hol, gondolom évtizedek előtt, egy kúti, amelyikben benn volt egy óra vagy micsoda gépezet és valahányszor a kutból meríteni kezdték a vizet, a benne levő óraszerkezet elkezdett muzsikálni. Ezt a kutat meg az óráját egy bankóhamisító készítette. Olyan agyafurt bankóhamisító, hogy a küszöbe alatt volt elrejtve a prés, a küszöb rugóra járt s mikor a látogató rálépett a küszöbre, a küszöb ugyanakkor gyártotta a bankót. Sok látogatója lehetett, mert mindig vendégség volt nála; de ha nem akadt látogatója, akkor a furfangos fráterje maga állt rá a *terülj asztalkám*-küszöbre és kopogta rajta a csárdást, ameddig bele nem fáradt. Egyszer azután őt is utólérte, amit egy gonosz ember sem kerülhet el: a végzet. Rajtacsípték. Elitették sok esztendőre. Az agyafurt bankóhamisító akkor kapta magát s elkéredzkedett a törvényszéktől, hogy kísértesse be föld-

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves barátom.

Ha per — ugymond — hadd legyen per című vezércikkre közlöm veled a következőket.

Pár éve a sümegi mozgalommal egy időben egész Zala megyében megindult a mozgalom, hogy az úrbéreseknak kiadott erdős és legelős illetmények, amelyek mindenütt telekkönyvvileg a községek tulajdonát képezték, a jogszerű birtokosok t. i. az egykori jobbágyok utódaira, a községi közbirtokosságra legyenek átírva.

A vármegye az engedélyt mindenütt megtagadta. Perek indultak meg. A sok közül a szentgrótpolgárvárosiak perét én folytattam le.

A megye, illetve a községek minden pert elveszítettek s a közös legelők és erdők mindenütt a jobbágyok, illetve örökösök, a közbirtokosok tulajdonának mondattak ki, s pedig az alapon, mert az ilyen legelőket és erdőket az uraságtól mindenütt a jobbágyok kapták az addigi legelő és erdő használat helyett s nem a községek; mert bebizonyítást nyert, hogy a téves telekkönyvezés csak onnan eredt, hogy részben a kataszter, illetve adókönyveket készítő német beamterek, nem tudtak különbséget tenni a *község* és *közönség* szavak közt, s azért irtak mindenütt *Gemeinde-t*. Ez adatokat azután átvette a telekkönyvet készítő bizottság.

A vármegye az ítéletekből meggyőződve arról, hogy hiába tagadja meg a nyilatkozatok jóváhagyását, mert ezzel csak a községet, illetve a közönséget a perköltségek viselése terhének teszi ki; a már folyamatban lévő pereket is megszüntette: (Udvarnok közbirtokossága részéről indított peremet már nem folytattam le; mert a megye az átírási engedélyt a per folyamata alatt megadta s azóta amint tudom, minden ily irányú nyilatkozatot készségesen jóváhagy.)

A sümegi közbirtokosság, amint tudom, meg lettalakítva, de ha nem lenne megalakítva, az a legegyszerűbb: összehívni a birtokosokat; megalakultak kimondani, kiállítani egy nyilatkozatot, ezt át kell tenni a bírósághoz azzal, hogy a község s a megye hagyja jóvá, ami ma minden nehézség nélkül megtörténik. Egyszerű az egész dolog ma már csak formáság. Per nem kell enhez!!

Más és nagyobb kérdés az, hogy mit nyervek ezzel a közbirtokosok? Semmit!

zettel mellett Marosvásárhelyre; meg akar igazítani valamit a kutján, mert fél, hogy a fogság ideje alatt elromlik. Megengedték neki, lekísérték. Ő pedig odament a kúthoz, kivett a szerkezetéből egy csavart és a kut atól a perclől fogva soha, de soha többé nem muzsikált. Sem akkor, ha húzták, sem akkor, ha nem húzták. Hívtak ahhoz aztán szakértő munkásokat, külföldi szaktekintélyeket: senki, de senki sem tudott rájönni, hol volt, melyik volt a kihuzott csavar. Senki sem bírta megjavítani. Úgy, hogy a marosvásárhelyiek végre mérgekben betömték a kutat.

Hát olvasóm, ezt a kut történetet egy csúf, törpe, pupos gnom is tudta és kíváncsi volt rá, vajon mi történnék. ha a mi festőnkől — abból a gépemberből, aki el akarta venni a szöke leányt — szintén kivesz egy csavart? Megáll-e a gépezete, működik-e tovább, avagy ha működik, hogyan működik? A kíváncsiság pedig sok mindenre ráviszi ilyenkor az embert. Rávitte tehát a törpe gnomot is, aki bizony nem sokat gon-

Az első dunántuli gőz-műfestő-vegytisztító és pliszérozógyár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzeltörténendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

Egyik lyukas zsebemből a másik lyukas zsebbe teszem a pénzem: se itt nincs jó helye, se ott, na de hát erről nem beszélek, mert jelen soraim célja csak az, hogy téged tájékoztassalak arról, hogy az egész átiráshoz nem csak per nem kell, de még jogtudomány sem.

Hived

Bárdi Ferenc dr.

Pör hát csakugyan kellett. Hogy az elintézt pörök miatt a vármegye megváltoztatta állapontját s a nyilatkozatokat jóváhagyja, köszönettel tudomásul vesszük. Cikkünk fő célja különben — mint már annyiszor — az volt, hogy a Harasztot mai bitangolt és haszontalan állapotából végre kiemelni segítsük. Hogy bevarrjuk, mint a fenti sorok helyesen mondják, azt a lyukas zsebet, amelyből már évtizedek óta hullanak azok a kincsek, amiket ennek a nagy terjedelmű birtoknak okos fölhasználásából meglehetően volna szerezni a városnak és lakosságának.

Szerkesztő.

Forgács.

Elvégre révbe ért a hányt hajó . . .

T. i. a sümegi népiskola államosítása. E korszakos eseménnyel első cikkünk foglalkozik. Ott méltatjuk azok érdemeit is, akik ezt a kulturális szempontból elsőrangú ügyünket diadalra vitték. Mert ezzel sem a realiskola alapítása vagy államosítása, sem a felső leánynevelési szervezése vagy négy osztályú polgárvá való átalakítása nem mérhető. Mert az állami népiskola áldásai az egész város lakosságára kihatnak, míg amazoké szűk körre szorítkoznak. Nem a tudományos emberfő száma, hanem a nép általános műveltsége boldogítja a nemzetet, mondotta egyik nagy államférfink.

Talán nem vagyunk szerénytelenek, ha ebből az átalakulásból egy szemernyit kérünk a *Sümeg és Vidékének* is. Mert a dolog alvóban volt a múlt év nyarán. Lapunkban 1906 július 22-én megjelent *Késedelem* című cikkünk, amelyre az augusztus 26-iki számban rádupláztunk, ébresztette föl az alvó

dolgozott, hanem kivett egy csavart a festő gépezetéből. Kivette belőle, éppen a szíve közepéből a szöke leányt, vagyis azt az érzést, hogy a kedves nő szereti. Hogy őt szereti és senki más. Hogy az övé lesz és senki másé! Kivette ezt a csavart és elrejtette. Vége volt: nem lett meg a házasság.

Hogy mi történt ezután? Nem, olvasom, ez a gép nem állt meg, mint a bankóhamisító kútja, hanem tovább működött. Tovább érzett, járt-kelt, mozgott, irt olvasott, dolgozott az ecsettel és tovább aludt. Azaz hogy bocsánat, itt egy kis hiba esett. Emberfink ettől az időtől fogva csak annyival aludt tovább, amennyiben később, ah, kedves olvasóm, sokkal később ment aludni, mint azelőtt. Polgári nyelven ezt úgy mondják, hogy emberfink »lumpolt«. Ebből kifolyólag természetesen többet ivott és kevesebbet dolgozott. Szóval a gép járása megromlott, késett vagy sietett, ferde uton járt, nem tudom, de szent valóság, hogy »félre működött«.

— Itt baj van! sróltak meg a barátok és hogy segítsenek a bajon, elhívták az orvost; már mint, tetszik tudni, a sorsot. Az orvos eljött és megnézte a beteg gépet. Nézte, tapogatta, próbálgatta; végül kimondta a véleményét, hogy a gépezetnek baja van: szerelmes és nincs: kibe? Megnézte az orvosi rendelvényt, hogy a betegnek mi kell. Ha nincs kéznél, hozatni kell a gyógyszer-tárból vagyis a műszerészről. Tudakozódtak itten, hogy milyen nő volt az előbbi? Szöke volt, csinos volt, jó volt, kedves, okos, élénk természetű volt.

— Jól van. Ilyent kell neki venni!

Vettek. Ebben is megvoltak a felsorolt tulajdonságok. A gép izgett-mozgott, a szíve is jobban működött, szerette volna is a nőt, de hiába, hiába. Aludni csak sehogysem akart. Ahelyett ivott, mulatott s mikor nagynehezen hazabotorkált, mielőtt elszunyadt

leányzót. A leányzó most már soha többé el nem alszik, él, fejlődik s ragyogó szépségűnek ígérkezik.

Édes hazám hova lettél,
Szép hiedből de kiestél . . .

Ez a szűkebb hazánk, Sümeg. Valamikor dicsekedve dicsekedett: kicsoda olcsó város. Ma? Elbujhatik mellette akár a pesti vásárcsarnok is.

Csak egy-két szükségbeli cikket hozunk föl például a szomszéd Szentgrótról. A marháhus ott 84 fillér, Sümegen 1'12—1'20 K, a birkahús ott 80, nálunk 96 fillér, a petroleum literje Szentgróton 28 fillér, Sümegen 36.

Olesőbb a tej is, a baromfi is.

Most a drágaságról értekező gyűlés próbavágatásokat kér a várostól. Több város és nagyközség már megtette. Fényes eredményel.

Én meg azt mondom, maguk a mézárósok akasszák meg ezt. Hogyan? Szállítsák le a hús árát Természetesen úgy, hogy tisztos polgári hasznuk azért meglegyen.

Bárd.

H I R E K .

— **Előléptetés.** A király Nagy- és Kisbarkóczy Barkóczy Ferenc őrnagyot alezredessé, Kisfaludy Károly hadapród-tiszthelyettes hadnaggyá nevezte ki.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök Cavallár József kezthelyi, Cuf István tapolcai és Ötvös Emil nagykanizsai II. osztályú adóhivatali pénztárosokat jelenlegi állomásukon I. oszt. adóhivatali pénztárossá nevezte ki.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter kinevezte a sümegi állami elemi népiskola tanítói karát, átvevő a most működő összes községi tanítókat: Vértessy Bélánét, Nagy Istvánné drné, Bánfi Mariskát, Schröder Bözsikét, Németh Annát, Bánfi Alajost, Éles Károlyt, Pap Józsefet, Németh Józsefet és Hajós Istvánt. Betöltötte a 11-ik tanítói állást is, erre Gellér Mór sziráki

volna, maga sem tudta: mitől vagy miért, de nem volt rendben.

— Nem jó a gyógyszer! — szólott az orvos, látván, hogy a baj nem akar megszűnni. — Talán az ellentét használ! Ila, az első szöke volt: barnával kell kísérletet tenni!

Jól van. Hozattak neki barnát. Nem használt. Szegény gép elkezdett berregni és most már egészen, de merőben össze-vissza működött. Már nem is dolgozott, csak mulatott, mialatt az előbbi alázat ellentétesen — folytonosan azt hitte magáról, hogy elmúlt a baja és teljesen jól működik.

Az orvos azonban látta, hogyha még sokáig így marad a gépezet, egészen tönkre megy, látta, de bármilyen gyógyszerrel is próbálkozott, nem tudott segíteni a betegnek. És ki tudja a mi szegény festőnk csakugyan időnek előtte belepustult volna a bajába, ha időközben a kis pupos gnom — aki már megelégette a kísérletezést — meg nem sajnálta volna a gépezetet és egy-egy kirándulás alkalmával, amelyen a festő véletlenségből összetalálkozott a szép, szöke lánival — titokban, hogy senki észre ne vegye, vissza nem teszi a tökéletlen gépecskébe az ellopott, titokzatos csavart.

De visszatette és másnap a szerelmes festő boldogan sietett a papirkereskedésbe, hogy megrendelje az eljegyzési kártyákat, amelyek hírlí adják, hogy mátkaságra lép a szép lánival.

S visszatéte helyére a nélkülözhetetlen titokzatos csavar, a mi festőnk gépezete újra, egy-kettőre visszazökkent a régi kerékvágásba s megint olyan jól, olyan derékasan és olyan boldogan végezte a dolgát, mint annakelőtte.

Ez, kedves olvasóm, a titokzatos csavar különös története.

Zsoldos László.

állami népiskolai tanítót helyezte át. E kinevezéssel az államosítás befejezést nyert. Az iskola már is fejlődik, mert a fiúiskolába oly régóta nélkülözött V. VI. osztály is meghílik. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter a sümegi állami realiskolába kinevezte Teleky József tanárt. A tanári testület most már hét tagból áll.

— **Tanítónők választása.** A sümegi községi iskolaszék október 28-án gyűlést tartott, hogy a polgári leányiskola két tanítónőjét megválassza. A választást Eitner Zsigmond orsz. gyűlési képviselő, mint a közigazgatási bizottság megbízottja vezette. Miután megállapította a gyűlés határozatképességét, fölhívta Németh János iskolaszéki elnököt a kérvények előterjesztésére. A nyelv és történelmi szakra pályázott 17, ezek közül 12 szavazattal Eitler Vilmáttal választották meg 8 szavazattal. A rajz és kézimunka tanítónői állásra 2 pályázó volt, egyhangulag Regéczy Lenkét választották meg. A gyűlés befejezése után Németh János foglalta el az elnöki széket. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után Bánfi Alajos szót kérve, fölemlítette, hogy 17 év óta volt a felső leánynevelési igazgatója, most megköszöni a bizalmat s az igazgatói tisztéről lemond. A gyűlés a lemondást elfogadta s Bánfinak működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Ezután Németh János elnök ajánlatára egyhangulag Cserny Mariska tanítónőt választották meg igazgatóul, egy évi ideiglenességgel.

— **Adomány.** Hornig Károly br. veszprémi megyés püspök a kádánház udvarát uccanyítás céljából Sümegnek ajándékozta. A város bizonyosan hálás köszönettel fogadja az adományt, amely első lépés arra, hogy a vasút felé új uccát nyithassanak.

— **A csáktornyai tanítóképző új igazgatója.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Zrínyi Károlyt, a csáktornyai tanítóképző tanárát ez intézet igazgatójává a VIII. fiz. osztályba kinevezte.

— **Jótekonyság.** Kalcics Iván dr. nyug. főtörzsorvos a zalamihályfai áll. iskola szegénysorsú tanulóinak segélyezésére koszorúválság címén 25 koronát adott. Nemeslelkűségéért fogadja az intézet hálás köszönetét. Lugmayer Ferenc igazgatótanító.

— **A vöröskereszt egyesület** Budapesten 400 ágyra új kórházat épít, ennek osztályos műtő főorvosává Fischer Aladár drt az országos hírű professzort neveztek ki.

— **Eljegyzés.** Kell Helén (Sümeg), Bass Vilmos (Celdömölk) jegyesek.

— **Halálozás.** Özv. Raile Józsefné szül. Pataky Ilona október 31-én este meghalt. A boldogult úrnő még ez nap kinn járt a temetőben, hogy nov. 1-jére néhai férje síremlékének díszítéséről gondoskodjék s bár fejfájásról panaszkodott, semmi nagy baja nem volt. Délután újságot olvasott. Utána kilépett a folyosóra, ahol hirtelen összeesett s meghalt. Agyszélütés ölte meg. Halálának híre gyorsan elterjedt a városban s mély részvétet keltett mindenfelé. A megboldogult a sümegi nőegyesületek életében tevékeny részt vett. Ezek testületileg jelentek meg végső tisztességén. Temetése tegnap délután a közönség nagy részvételével történt. Haláláról a következő gyászjelentést kaptuk:

Szücs Zsigmondné szül. Raile Iréne ugy a saját, mint férje Szücs Zsigmond, valamint nagyanyja özv. Pataky Antalné, szül. Ramassetter Lujza s az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett édes anyjának, napjának, gyermekének, valamint szeretett rokonoknak özv. Raile Józsefné szül. kossuthi Pataky Ilona úrnőnek f. évi október hó 31-én délután 5 órakor áldásos életének 56-ik évében agyszélhűdés következtében történt hirtelen halálát. A boldogult hült teteme november hó 2-án d. u. 4 órakor fog beszenteletni, s a rom. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a sümegi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat november 4-én d. e. 10 órakor fog a sümegi plébánia templomban az Úrnak bemutatni Sümeg, 1907 október 31-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett!

— **Tisztújítás.** Ez év végével lejár a vármegyei választott tisztviselők megbízása. *Baithány Pál* gróf főispán az állásokra nov. 30-iki határidővel pályázatot hirdet. Választásra kerül: az alispán, főjegyző, két I., négy II. és három III.-ad osztályú aljegyző, a tiszti főügyész, az árvaszéki elnök, nyolc bíró, 13 főszolgabíró, hét I. és hét II.-od oszt. szolgabíró.

— **Halottak napja.** A szokásos kegyelettel emlékeztünk meg Sümegen is november 1-én a halottakról. Ragyogó szép őszi nap volt, mikor reggel 8 óra után a helybeli állami reáliskola és a községi polgári leányiskola tanulói a tantestület vezetésével kivonultak a sümegi kies fekvésű temetőbe, hogy áldozzanak az ott pihenő nagyok emlékének. Elsőben a leányok helyezték el koszorúikat Kisfaludy Sándor és neje Szegedy Róza, azután a Ramassetterpár sírboltjára. Ekkorra kiért a reáliskola ifjúsága is. A Kisfaludy-pár sírboltját félkörbe fogva a Himnusz énekelték. *Horváth József dr.* reáitanár lendületes beszédben emlékezett meg Kisfaludyról, serkentette a tanulókat, hogy majdan odajadó buzgalommal dolgozzanak azon, hogy az ősök örökségét megtartva s munkájukat tovább fejlesztve az önálló s független magyar nemzetet megteremtsék. Ezután a Ramassetter-pár sírboltjához vonult a menet, ahol *Popovics Miklós* tanár szentelt kegyeletes szavakat a nagy jótévő emlékének. Az intézet mind a két helyt elhelyezte nemzeti szalagos koszorúját. A közönség egész nap zárandokolt ki a temetőbe. Kegyeletiének jeléül egész virágdiszbe öltöztette a temetőt. Az esti kivilágítást azonban elmosta az eső. A várva várt, a régen óhajtott jótékony eső.

— **Az ovó államosítása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter 101.778. számú rendeletével a tanfelügyelőséget értesítette, hogy a sümegi Ramassetter alapítványú kettős kisdudovát a város átadja a Ramassetter alap évi 900 K kamatát és évenként 400 K hozzájárulást. A város a mostani ovót harmadik teremmel bővíti s még egy új ovót építtet 3 teremmel, 1 ovónői lakással és a szükséges mellékhelyiségekkel, mert a 318 ovókötéses kisdudot a mostani ovó befogadni nem tudja. Az épületet tűzkár ellen biztosítja a nyári takarítást elvállalja, az ovonők után az évi 24 — 24 koronás nyugdíjajutalmat fizeti. Az ovók és dajkákat az állam fizeti, az ovókat bebutorozza, s a szükséges foglalkoztató eszközökkel ellátja, a gyermekeknek ovódiamentességet ad s az évi 1300 K járulékot mindaddig visszatartja, míg az építésre fölvetődött le nem törleszli. Öröndetes e rendelet, mert kisdudovásunk ügyét a mostani nyomoruságból és túrhelytelen helyzetből kiemeli s városunk kisdudnevelésének ügyét magas fokra emeli.

— **A népiskola épületterve.** Az államosító bizottság okt. 28-án *Lukovich Gábor dr.* elnökletével gyűlést tartott. Ezen tudomásul vették a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát, hogy a fölterjesztett épület terveket többrendbeli hiány miatt nem fogadta el. A bizottság, hogy a munka haladék nélkül meginduljon, elfogadta *Morandini Tamás* zalaegerszegi építő mester ajánlkozását, aki 1000 K-ért hajlandó elkészíteni az épület terveit. A bizottság azonban az 1000 K kifizetését a következő föltételekhez kötötte. 1) A terveket 8 hét alatt el kell készíteni. 2) A miniszterium kivetelre elfogadja. 3) Amennyiben *Morandini* az építést elnyerné, az 1000 K díjat nem kapja meg. A gyűlésnek más tárgya nem volt.

— **Acetilén világítás.** A sümegi polgári önképző kör helyiségeibe bevezetett az acetilén világítást. E célból a héten itt időzött *Juhász Lajos* zalaegerszegi gépész, akivel a kör vezetősége megállapodásra jutott. E szerint *Juhász Zala* nevű, *karbid a vízben* rendszerű, gépezetet állít s ezt november 15-ére a körbe bevezeteti. Ugyanez alkalommal bemutatta új gépezetét, a *Tulipánt* is, szintén *karbid a vízben* rendszerrel. Ez a kis hordozható készülék két részből: gázfejlesztőből és gáztartóból készül, 4 lángot 12 órán át eltáplál s egy-egy láng óránként csak 2 és

fél fillérbe kerülne. Praktikus találmány, kisebb helyre jól alkalmazható. Hát a város közvilágítására mikor kerül a sor? Az acetilén minden újabb bevezetése egy-egy akadéka a közvilágítás ellen. Hát tegyenek valamit!

— **A csabrendeki állami iskola épülete.** Bizony sokat piszkáltuk jó magunk is a csabrendeki állami népiskola épületének dolgát. Ma már a környékbeli apró községek felekezeti iskolái is alaposan lefózik Csabrendeket iskolai épület dolgában. Végre ez a több mint 30 éves áldatlan állapot megszűnik. A község egyhangulag elhatározta, hogy a *Chernel* féle házat megveszi az iskola céljaira. Most talán csak sikerül a csabrendekiek szándéka. Ok rendes iskolai épülettel gazdagabbak, mi meg egy vezércikk témával szegényebbek leszünk.

— **Menetrend.** A B. G. R. T. nov. hó elsejétől kezdve csak *Boglár Révfülpö* között tart fenn hajójáratot. És pedig *Boglárról* indul naponként délben és d. u. 4²⁰-kor, *Révfülpö*ről vissza d. e. 9¹⁰-kor és d. u. 3 órakor. November hóban a *Boglárról* délben induló hajó minden szombaton és vasárnap *Badacsonyba* is ellátogat. E menetrend nov. 1-től a hajózás beszüntetéséig érvényben marad.

— **Új temető.** Csabrendeken a régi temető mellett új temetőt létesítettek. November 1-én mindenszentek napján áldották meg az új temetőt. A felszentelést *Börzsey Tivadar* sümegi ferencendi házfőnök végezte.

— **Megszűnt állatbetegség.** *Gyömörön* a sertésorbánc megszűnt.

— **Halastavak.** Mint értesülünk, a *Devecseri Eszterházy* uradalom két halas tavat rendez be. Az egyiket *Hanyban*, a másikat pedig a *Devecserhez* tartozó széki pusztán.

— **Régi pénz.** *Baronyi Ede*, kehidai birtokos földjén a munkások nagyobb mennyiségben régi ezüstpénzre bukkantak. A pénzdarabok ötkoronás nagyságúak, az 1560 1595-iki évekből valók s igen jó állapotban vannak. A pénzből 57 darabot beszállítottak a sümegi járásbírószághoz, ahol elnöki letétbe kerültek. A csendőrség nyomoz, mert erős a gyanú, hogy a talált régi pénz egyrésze a munkások kezén elkallódott.

— **A magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték** alapítása óta a XX. sorsjáték befejeztével immár 10 év telt el. A magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték ezen idő alatt kiállította a tűzpróbát és bebizonyította, hogy térfoglalásával, melylyel Magyarországon a kis lottó intézményt megszüntette, egy rég érzett szükségletet elégített ki. Az osztály-sorsjáték rendszerének a külföldön évszázadok óta fennálló intézménye nálunk is fényesen bevált, és azon sok és nagy nyeresémet, melyek a lefolyt 10 év alatt a lakosság minden rétegébe kiosztásra kerültek, a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték sorsjegyeit közkedvelté tették. A magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték 10 éves fennállása alkalmából *Vas Aladár* bankhivatalnok egy nagy szakértelemmel szerkesztett füzetet adott ki. Ezen füzetben az osztály-sorsjáték szervezte és belső üzleti kezelése szabatosan le van írva. Ezen az osztály-sorsjáték résztvevőire nézve rendkívül érdekes, és számos képpel ellátott mű minden fölarusítónál kapható.

— **Eladó ház.** A mihályfai uccában az állomáshoz közel egy jó, 10 évre adómentes lakóház melléképületekkel, az udvarban jó kuttal, 3631 négyszögöl kerttel, mely bármilyen nagyobb beraktározási üzletnek alkalmas, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet *Lázár Gergely* tulajdonosnál, Sümegen.

— **Eladó.** *Jorckshirei* fajtisza 4 emse (februárban malacoznak), 1 kan, továbbá egy csinos egyesfogat és gazdasági szekér eladó *Lugmayernél*, *Zalamihályfán*.

— **Szalón fűtő-szén,** legjobb minőségű, bármely mennyiségben kapható *Darnay Kálmán* kerekedésében Sümegen.

Felelős szerkesztő: *Éles Károly*.
Laptulajdonos és kiadó: *Horvát Gábor*.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsió. Amellett, hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védegyet — a halaszi kerjük figyelembe venni.

erősítőleg hat

az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők

öröme.
Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

Nagyságos asszony,

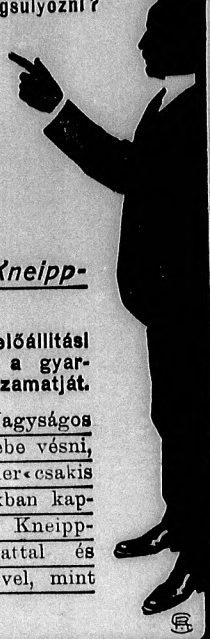
tudja-e, hogy a maláta-kávét vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánpótlást kap, mely a »Kathreiner«-t kitüntető, mindenelőnyt nélkülöz.

Csakis a **Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé**

biria, különleges előállítású módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamátját.

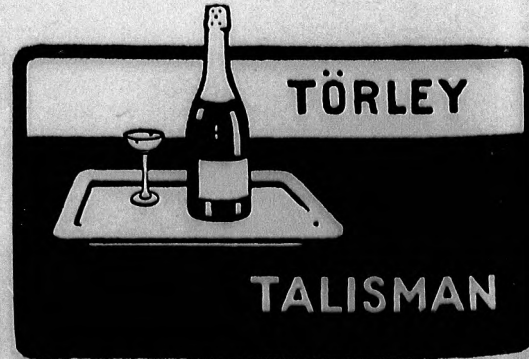
Méltóztassék azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetnie vésni, hogy a valódi »Kathreiner« csakis zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé« felirattal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

Nincs mindenkinek arany a torkában,

de mégis minden értelmes ember, épp úgy mint a legnagyobb énekes, ügyel arra, hogy a légsző és a nyak meghűlésétől magát óvja vagy a már meglévő meghűléstől magát megszabadítsa. *Fay-féle* valódi *Sodener Minerál-Pastillák* mindenütt használnak, és csodát művelnek, ha az ember katarustól megakar szabadulni. Ezért világos, hogy az ember minden meghűlésnél a legközelebbi gyógytárban, drogériában vagy ásványvíz-kereskedésben 1.25 K-ért egy doboz *Fay-féle* valódi *Sodener* vesz és előírás szerint használja,

4 Fügynökség
Magyarország és Ausztriára:
W. Th. Guntzert, Wien, XII., Belghoferstrasse 6.

**Szükségleteinket a következők e-
reskedőknél és iparosoknál sze-
rezzük be:**

- BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsi-
gyártók. Árpád-u.
- BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üveg-
áru-kereskedése.
- BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos.
Széchenyi-u.
- BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész
úri és női cipők. Kossuth-utca.
- DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkeres-
kedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.
- FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Ár-
pád-u. 156. sz.
- FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és li-
kőgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.
- GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész
férfi ruharaktár, Sümegen.
- HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász.
Kossuth Lajos-utca.
- HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-utca
454 sz.
- JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-
féle Áruház mellett.
- JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth
Lajos-utca, Epstein-ház.
- KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és borüg-
nyök. Mihályfai-utca 82. sz.
- KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos.
Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-rakt
- KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök
raktára.
- KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gép-
raktár. Kossuth Lajos-utca.
- KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász
- KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és
kocsmáros. Mihályfai-utca.
- KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-
utca 287. sz.
- LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme
Deák Ferenc utca.
- MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő.
Keszthelyi-utca.
- MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kos-
suth Lajos-utca.
- MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a
Kisfaludy-szálló tulajdonosa.
- MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth
Lajos-utca.
- NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a
cseri henger-műmalom liszteladása. Deák
Ferenc-utca 112. sz.
- ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-utca
- PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabo-
nacsere. Flórián-tér és Árpád-utca sarkán.
- PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy
sirkőraktár. Árpád-utca.
- ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és
deszkakereskedő. Rendei-utca.
- SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglő s.

SKALAK MIHÁLY vendéglős, Árpád-utca.
SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és
dímfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az
»Arany-báránny«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállal-
kozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-
féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruh
raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán-
és üvegáru nagykereskedése.

ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdo-
nos. Gabonacsere.

**Könyvkötő munkák
elfogadtatnak Horvát Gábornál.**

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal

75/907.

Árverési hirdetmény.

Sümeg nagyközség elöljárósága a köz-
ségi képviselőtestületnek f. évi június
hó 16-án fenti szám alatti kelt hatá-
rozatából kifolyólag közhírré teszi, hogy
a község tulajdonát képező s az üzem-
bevételt megelőzőleg községbíró által
kijelölendő haraszti, hegyhádi és köves-
dombi köfajthetési jogot egymásután kö-

vetkező három évre, vagyis 1908. évi
január hó 1-től 1911. évi január hó
1-ig terjedő időre zárt írásbeli ajánlat-
tal egybekötött nyilvános árverés útján
haszonbérbe adja.

A fent említett jog kikiáltási ára
1450 K. Az ajánlattevők, illetve árve-
rezők kötelesek zárt írásbeli ajánlatuk
mellé a kikiáltási ár egynegyed részét
készpénzben mellékelni, esetleg az árve-
rés megkezdése előtt az árverést vezető
községbíró kezére letenni

A zárt ajánlati versenytárgyalás, il-
letve nyilvános árverés 1907. évi no-
vember hó 12-ik napján délelőtti 9 óra-
kor fog a község házában megtartatni,
hol az árverési feltételek a hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Sümeg, 1907. évi július 9.
Malomsoky János Kiss Antal
jegyző. vbíró.

Lakások, gazdasági épületek

fedésére szolgáló vízátthatlan

kátrányos fedőlemezt,

kátrányos pépszalagot és

kátrányt állandóan raktáron tart

és a legolcsóbban árusít

Würzburger Jakob, Sümeg.

Mindennemű

nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1907. november hó 21 és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közigazgató jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1907. évi október hó 27-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
LUKÁCS. HAZAY.

Porcellán

servicek, edények, dísz-
tárgyak, mosdókészle-
tek, kávéházi és ma-
gánhasználatra, fehér
és szines kivitelben
legolcsóbban

Würzburger Jakabnál

Sümegeen, kaphatók.